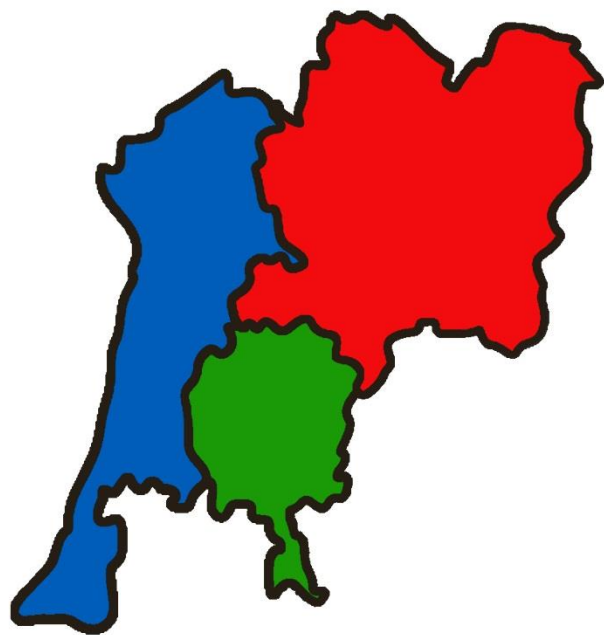

Związek Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. Nikosa Belojannisa Oddział w Zgorzelcu w latach 1954 - 1984

ODCIENIE REGIONALIZMU

Wystawa zorganizowana w ramach projektu „Odcienie regionalizmu”, którego celem jest ukazanie istotnych zdarzeń i procesów historycznych zachodzących na obszarze właściwości Archiwum Państwowego we Wrocławiu Oddział w Bolesławcu (tj. obszaru trzech powiatów: bolesławieckiego, lubańskiego i zgorzeleckiego). W prezentacji wykorzystano materiały archiwalne z zasobu Archiwum Państwowego we Wrocławiu Oddział w Bolesławcu - wzbogacone o fotografie ze zbiorów prywatnych Pana Nikosa Rusketosa przechowywane w Miejskim Domu Kultury w Zgorzelcu. Zaprezentowano również materiały dotyczące ludności greckiej zamieszkałej w Zgorzelcu zgromadzone w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zgorzelcu.

Skany: Pracownia Digitalizacji i Reprografii Archiwum Państwowego we Wrocławiu.
Projekt mapy Ryszard Bagmaga.
Projekt logo Ryszard Bacmaga i Olga Hałat.
Przygotowanie prezentacji strumieniowej inż. Rafał Raczyński.

Organizator

Kurator wystawy
Olga Hałat

 **ARCHIWA
PAŃSTWOWE**
ARCHIWUM PAŃSTWOWE WE WROCŁAWIU
ODDZIAŁ W BOLESŁAWCU

W wyniku przegranej walki greckich komunistów z monarchią Jerzego II (wojna domowa w latach 1946-1949) do Polski trafiło ok. 14 tys. Greków i Macedończyków. Pierwsza fala emigracji nastąpiła w 1948 roku i obejmowała jedynie dzieci w wieku 2-14 lat, które przybyły do Polski drogą lądową poprzez Bułgarię, Rumunię, Węgry i Czechosłowację. Dzieci te lokowano w państwowych domach wypoczynkowych w Łądku Zdroju, Bardzie Śląskim, Dusznikach, Pławkowicach, Solicach (obecnie Szczawno Zdrój) i były pod bezpośrednią opieką Ministerstwa Oświaty. Po klęsce pod Grammos i Vitsi w połowie 1949 roku, partyzanci wraz z ludnością cywilną z terenów, na których uprzednio mieli wpływ, rozpoczęli odwrót ku granicy albańskiej. Z portu w Durrës wyruszyli drogą morską do krajów demokracji ludowej. Po przybyciu do Polski część uchodźców pozostała na Wyspie Wolin w Dziwnowie, w szpitalu po nazwą „szpital 250”, a pozostała grupa została skierowana do Międzygórza i Dusznik Zdrój. Dorośli z Grecji i Macedonii byli pod opieką Funduszu Wczasów Pracowniczych w ramach tzw. Akcji Specjalnej. W związku z narastającą liczbą uchodźców z Grecji przed władzami pojawiło się zadanie wyznaczenia nowego miejsca osiedlenia. Zgorzelec, który miał szereg wolnych budynków wydawał się być odpowiednim miejscem. Po odbyciu tzw. kwarantanny w uzdrowiskach w dniu 16 XII 1949 roku do Zgorzelca przybyła pierwsza grupa uchodźców. Zajęli oni pośpiesznie wyremontowane mieszkania przy ul. Kościuszki, Daszyńskiego, Bohaterów Getta, Langiewicza i Warszawskiej. W budynkach koszarowych (tzw. białych i czerwonych koszarach oraz Ujeździe) powstał Państwowy Ośrodek Wychowawczy. Pierwsze dzieci trafiły do POW w Zgorzelcu w styczniu 1950 roku. W związku z przejściem koszar na potrzeby wojska, dzieci po zakończeniu kolonii letnich w 1951 roku przewieziono do nowo utworzonego ośrodka w Policach (Likwidacja POW w Zgorzelcu w dniu 31.08.1951 roku).

Bulwar Grecki – miejsce spotkań Greków.
Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa

Wśród przybyłych do Polski uchodźców panował nastrój smutku i rozczarowania. Spotykający się na ulicach Zgorzelca Grecy żarliwie dyskutowali o polityce zadając sobie pytanie jak mogło dojść do klęski sił patriotycznych. Aktyw uchodźców postawił sobie za zadanie utworzyć organ skupiający całą emigrację niezależnie od przynależności partyjnej.

W połowie czerwca 1950 roku w Zgorzelcu na **I Konferencji Uchodźców z Grecji** powołano **Gminę Demokratycznych Uchodźców Politycznych w Grecji**. Na konferencji wybrano Radę Gminy składającą się z 25 członków. Głównymi zadaniami Rady, było prowadzenie działalności mającej na celu wyjaśnienie emigrantom:

- a) przyczyn klęski Greckiej Armii Demokratycznej,
- b) polskiej rzeczywistości i pomoc w dostosowaniu się do nowych warunków życia w Polsce budującej socjalizm.

Tablica przy Bulwarze Greckim upamiętniająca przybyłych do Zgorzelca Greków zmuszonych do opuszczenia swojej ojczyzny z powodu wojny domowej. Fotografia O. Hałat

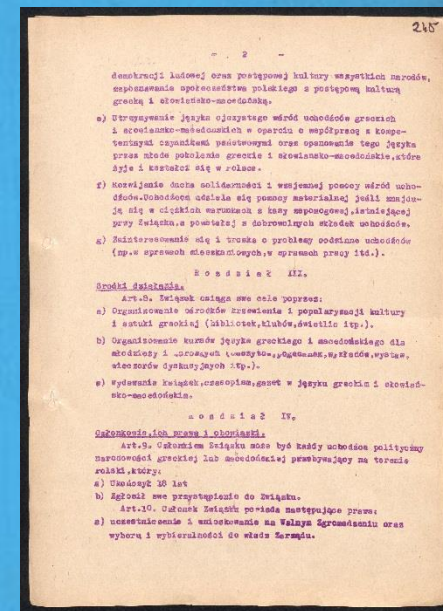
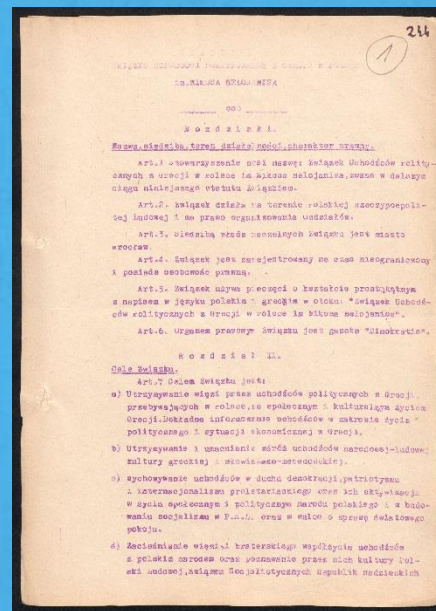

Przed kierownictwem Akcji Specjalnej było zadanie stworzenia miejsc pracy dla dużej grupy greckich inwalidów. I tak w 1950 roku powstała w Zgorzelcu Spółdzielnia Pracy Inwalidów „Delta” zatrudniająca w dziedzinie galanterii skórzanej ok. 300 inwalidów. Inni zdolni do pracy Grecy zatrudnieni byli w PGR-ach oraz innych zakładach powiatu zgorzeleckiego. Dla osób starszych, którzy nie byli zdolni do pracy założono w 1949 roku Dom Opieki dla Dorosłych przy ul. Przechodniej. Zakład ten kilkakrotnie zmieniał nazwę m. in. na: Państwowy Dom dla Uchodźców z Grecji, a w 1962 roku na Państwowy Dom Rencistów dla Uchodźców Politycznych z Grecji.

Tablica pamiątkowa zamieszona na budynku Dom Pomocy Społecznej "Jutrzenka" w Zgorzelcu. Fotografia O. Hałał

W 1952 roku przeniesiono siedzibę Gminy Demokratycznych Uchodźców Politycznych z Grecji do Wrocławia. Aby uczcić zamordowanego w Grecji w 1950 roku Nikosa Beloannisa, redakcja „Dimokratisa” zaproponowała nadanie nowym samorządom jego imienia. Dzięki tej inicjatywie na II konferencji w 1953 roku gmina otrzymała nazwę **Związek Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. Nikosa Beloannisa**. Podstawą prawną działalności Związku był statut zatwierdzony decyzją Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu z dnia 16 I 1958 roku (Nr SA-1-11/4/58 r.) W art. 7 Statutu przedstawione są główne cele Związku. Powyższe cele Związek miał osiągać poprzez organizowanie ośrodków działalności kulturalno-oświatowej, kursów języka greckiego i macedońskiego, zakładanie zespołów amatorskich o różnych profilach działalności oraz kolportaż czasopism i książek w języku greckim.

Archiwum Państwowe we Wrocławiu Oddział w Bolesławcu, Urząd Miasta w Zgorzelcu, sygn. 1, s. 244-245. dalej : APWrOB, UMwZ, sygn. 1,

Do Związku mógł należeć każdy grecki lub macedoński uchodźca w Polsce, który ukończył 18 rok życia. Każdy członek Związku miał czynne i bierne prawo wyborcze do władz Związku. Członkowie mieli obowiązek brania aktywnego udziału w realizacji zadań Związku, przestrzegania statutu i regulaminów oraz opłacania składek członkowskich.

WŁADZE ZWIĄZKU NA SZCZEBLU TERENOWYM TO:

- a) Walna Konferencja (Zebranie) Delegatów,
- b) Zarząd Oddziału,
- c) Komisja Rewizyjna Oddziału
- d) Sąd Koleżeński Oddziału.

Walna Konferencja (zebranie) była zwoływana co 2 lat przez Zarząd Oddziału lub na wniosek 1/2 liczby członków Oddziału. Na walnych zebraniach uczestnicy wybierali Zarząd Oddziału, Komisję Rewizyjną, Sąd Koleżeński oraz delegatów na Walny Zjazd Związku.

Na walnych zebraniach:

- a) zatwierdzano program działania - zgodny z celami związku,
- b) rozpatrywano i zatwierdzano sprawozdania Zarządu Oddziału i Komisji Rewizyjnej,
- c) ustalano budżet Oddziału.

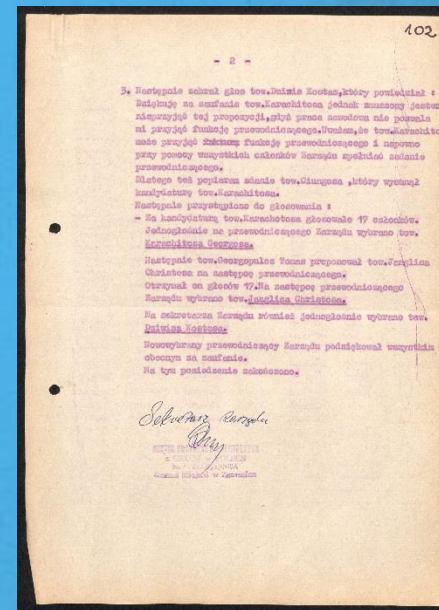
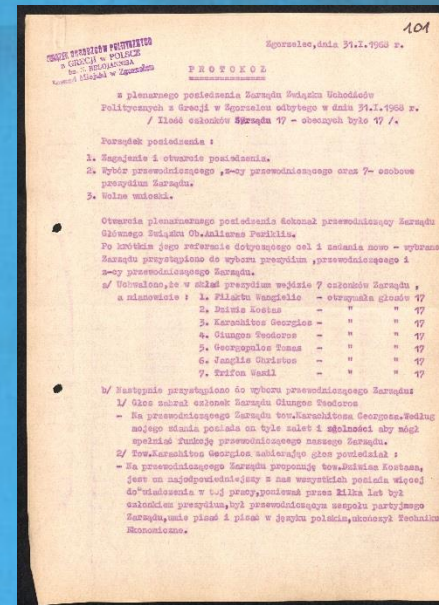
Uchwały zapadały zwykłą większością głosów przy głosowaniu jawnym.

Zarząd Oddziału składał się z przewodniczącego, jego dwóch zastępców, sekretarza i skarbnika. Liczbę członków Zarządu ustalano na walnych zebraniach. Do zadań Zarządu należało:

- a) kierowanie pracą na danym terenie w ramach wykonywania uchwał, postanowień walnych zebrań i władz zwierzchnich Związku,
- b) zarządzanie funduszami Oddziału,
- c) składanie Zarządowi Głównemu okresowych sprawozdań z działalności Oddziału i sprawozdań finansowych,
- d) opracowywanie programu działania i kierowanie jego realizacją,
- e) nadzorowanie działalności świetlicy oraz zespołów artystycznych działających na danym terenie.

Komisja Rewizyjna oddziału miała obowiązek przeprowadzać kontrolę działalności finansowej i stanu majątkowego Oddziału. Składała się z 3 członków i 3 zastępców.

Sąd Koleżeński Oddziału rozpatrywał sporne sprawy między członkami. W przypadku winnych członków sąd - stasował kary w formie upomnień i nagan lub wnioskował o wykluczenie ze Związku.

PROGRAM DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU UCHODźCÓW POLITYCZNYCH Z GRECJI ODDZIAŁ W ZGORZELCU Z ROKU 1959.

236

PROGRAM DZIAŁALNOŚCI ZRZESZENIA UCHODźCÓW POLIT. Z GRECJI W ZGORZELCU W ROKU 1959.

Zgorzelska Organizacja Uchodźców Politycznych z Grecji - jest jedną z największych organizacji w Polsce. 40 % tej organizacji - to kadzie podopiecznego już wielu. Skład naszej organizacji jest specyficzny, co bardzo utrudnia w pracy organizacyjnej. Posiedzeń Prezydium Zrzeszenia odbyło się w roku 1959 15, na podstawie opracowanego planu, natomiast zebrań Zarządu odbyło się tylko 4. Pomimo, że Prezydium Zrzeszenia pracowało kolektywnie, to kontrola nad wykonaniem zadań podzielenych na poszczególne członków pracujących w poszczególnych komisjach była niedostateczna. Wyniki naszej pracy mogłyby być lepsze, gdyby lepsza była współpraca z Komitetem Powiatowym ZEM. Pomimo, że zaistniały subiektywne i obiektywne niedociągnięcia w pracy Zrzeszenia, zasadniczo plany zostały zrealizowane. Została istnieć, jak poprzednia niespełniona praca Zrzeszenia dzięki pomocy Prezydium Głównego Zarządu w Wrocławiu.

Konkretna realizacja zadań w zakresie ideologiczno-politycznym przedstawia się następująco :

1. Zrzeszenie Uchwał KC ZEM do szerokiego ogółu uchodźców .
2. Informowanie w sprawach Uchwał D.P. K.C.K.P.G. w sprawie powrotu do Grecji oraz związane z tym zadania. Zrzeszenie Uchwał Głównego Zarządu Uchodźców wszystkich zrzeszeń .
3. Komisje propagandowa - składa się z 5-ciu członków. W roku 59 zorganizowała 4 zebrania i 2 narady. Jedną z narad miała na celu rozszerzyć pracę propagandową na odcinku prężniejszej gazety " Demokretis " oraz pomocy redagowania artykułów do gazety i.t.p.
W okresie ubiegłego roku zorganizowane 4 odczyty na tematy jak: energia atomowa, młodzież i przekształcenie jej charakteru, produkcja rolna w Grecji oraz sytuacja ekonomiczno-gospodarcza chłopów w Grecji.
4. Literatura - przeprowadzone 5 odczytów o sytuacji międzynarodowej w Grecji.
Istniała była frekwencja na zebraniach gdzie omawiano sprawę Manolisa Glezosa, wysłano 3 telegramy protestacyjne w tej sprawie.
5. Nawiązano kontakty z jedn. wojsk. w Zgorzelsku i na zebraniu poinformowane o walkach Narodu Greckiego.
6. Przeprowadzone akcję " Szkoła Tysiąclecia "
7. Udzielone pomocy w sprawie zorganizowania nauki języka greckiego i macedońskiego, szczególnie dużą pomoc dało nauczycielstwo. Podkreślić należy dużą pomoc kier. szkoły w organizowaniu obchodów dla uczczenia świąt narodowych /Grecji-Macedonii/.
8. Świetlica - Poważną rolę odegrała świetlica Zrzeszenia, która staje się centrum uchodźców. W świetlicy zorganizowane czytelnia, pokój gier towarzyskich, telewizja. W porównaniu z rokiem ubiegłym frekwencja w świetlicy jest 5-cioкратно większa. We wszystkich pokojach zainstalowane głośniki, istnieje adapter z płytami macedońskimi i greckimi.

-/-

237

- 2 -

9. Kultura - Komisja Kulturalna z początkiem pierwszego pierwszego kwartału rozpoczyna pracę w oparciu o plan i na podstawie istniejących możliwości realizowania tego planu. Odbyła się 6 posiedzenie Komisji Kulturalnej, zgodnie z planem działania Komisji . Nie został zorganizowany zespół miodolistów w I-ym kwartale z powodu trudności na jakie napotykalismy - zespół ten zostanie uruchomiony w 4-ym kwartale i występować będzie z swoim programem w dniu 23.2. w dzień młod. P.O.N.
Zespół tenacny brał udział we wszystkich organizowanych akademiach.
10. Została zorganizowana drużyna piłki nożnej, która brała udział w dwóch spotkaniach.
11. Na wszystkie akademie były organizowane występy artystyczne, na akademiach jak 23.II. młod. P.O.N., w dniu 25 marca - święte kobiet, akademie z okazji wyzwolenia Grecji w roku 1921 od Turków, akademie zorganizowane w związku z obchodem święta Narodu Macedońskiego.
12. Bardzo dobrze została zorganizowana wycieczka do Szczecina-Zdroju w m-cu lipcu, gdzie występ naszej zostały wyróżnione jako najlepsze. Komisja Ligii Kobiet dobrze zorganizowała Święte Kobiet, jak również Dzień Dziecka.
13. Komisja szponowa lepiej pracowała w roku 1959, bardzo wielką okazała pomoc chorym, którzy nie mieli możliwości uzyskania tej pomocy z innych źródeł.
14. Została zorganizowana zabawa świetlicowa dla młodzieży, celem zdobycia jej dla naszej organizacji. Reaktywny sblizenia młodzieży do organizacji są bardzo pozytywne.

W związku z specyficzną sytuacją jaka zaistniała w Zgorzelsku, została zorganizowana komisja, której zadaniem jest utrzymywanie współpracy z Radą Narodową.

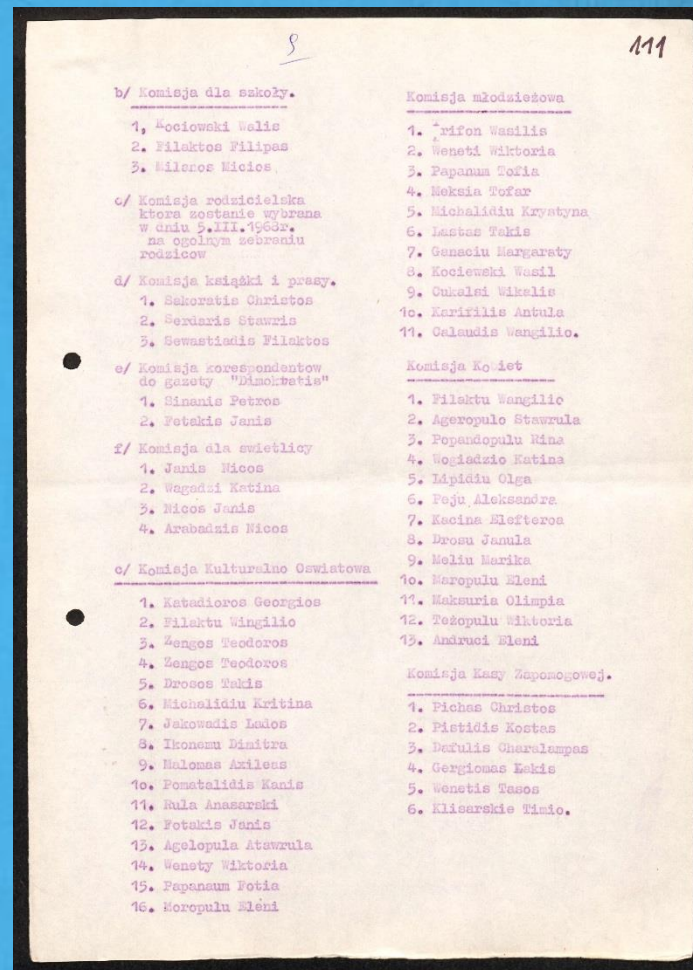
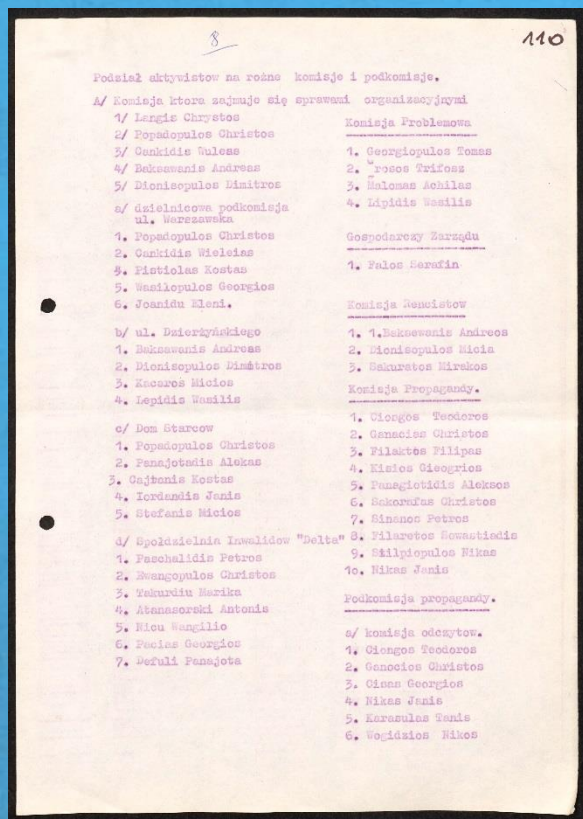
Jest poza tym jeszcze dużo problemów, które należałoby rozwiązać, ale nie da się to odrazu wszystkie załatwić.

Nie wszystkie możliwości były wykorzystane dla lepszych osiągnięć w naszej pracy. Wierzymy jednak, że przy pomocy Głównego Zarządu lepsze będącym nieod osiągnięcia w roku przyszłym.

Zarząd Związku wybierał Prezydium które zbierało się raz lub dwa razy w miesiącu na posiedzeniach, gdzie omawiano różne sprawy. W razie potrzeby odbywały się również zebrania nadzwyczajne. Co kwartał zbierało się Plenum, na którym wybierano aktyw do pomocy, poddawano dyskusji i modyfikowano opracowany plan działalności Związku. Dla przykładu w 1975 roku odbyło się pięć posiedzeń Prezydium i jedno posiedzenie plenarne, a w 1976 roku trzy posiedzenia Prezydium i jedno posiedzenie planarne. Aktyw spośród siebie wybierał członków do komisji:

- a) do spraw agitacji i propagandy,
- b) do spraw kulturalno oświatowych,
- c) młodzieży,
- d) do spraw kobiet,
- e) do spraw zapomogi,
- f) do spraw związanych z nauką dzieci,
- g) do spraw rent.

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 110-111, Podział aktywistów na różne komisje, Fragment Programu działania Związku Uchodźców Politycznych w Grecji w Zgorzelcu w I półroczu 1968 roku

KOMISJA DO SPRAW AGITACJI I PROPAGANDY

Praca ideologiczno-propagandowa oparta była na analizowaniu uchwał Plenum KC KPG, PZPR, VIII Konferencji Związku i wytycznych Zarządu Głównego oraz przygotowaniu na ten temat odczytów. Głównym zadaniem komisji był przegląd bieżącej sytuacji w Grecji i na świecie. Na spotkaniach redagowano szereg rezolucji protestacyjnych przeciwko dyktaturze wojskowej w Grecji, które wysyłało do różnych organizacji międzynarodowych. W grudniu 1968 roku sporządzono rezolucję w sprawie uwięzienia m.in. Grigorisa Frakosa. W październiku 1968 roku Związek przesłał do dowództwa oddziałów Wojsk Polskich czasowo stacjonujących w Czechosłowacji serdeczne pozdrowienia i słowa poparcia.

Grecja, dnia 28.12.68
83

Rezolucja

Do

- Biuroy Frau Adonisa OKR - Nowy Jork.
- Rada Wyższego - Wskazania Frau Adonisa
- Francja - Strasburg
- Międzynarodowy Komitet Wzajemny - Ateny

Wobec emigracji politycznej w Grecji, która w wyniku walki w Peloponezie odniosła nieoptymalne rezultaty (NRD) w dniu 28.12.68r.

Przedstawiamy prośbę o skierowanie przez państwa w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty. Prosimy o skierowanie przez państwa w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty. Prosimy o skierowanie przez państwa w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty.

Międzynarodowy Komitet Wzajemny

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 82.

Komisja prowadziła agitację w zakresie mobilizacji ludności greckiej i macedońskiej do zakupu książek wydawanych przez KC KPG, gazety „Dimokratis”, miesięcznika „Neos Kosmos” i dwumiesięcznika „Pirsos” wydawanego w NRD.

97

Szczecin, dnia 10.12.1968 r.

KOMISJA DO SPRAW AGITACJI I PROPAGANDY
w składzie: ...
Kierownik: ...

Wobec emigracji politycznej w Grecji, która w wyniku walki w Peloponezie odniosła nieoptymalne rezultaty (NRD) w dniu 28.12.68r.

Przedstawiamy prośbę o skierowanie przez państwa w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty. Prosimy o skierowanie przez państwa w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty.

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 97-98.

98

- 2 -

Na specjalnej sesji Komitetu Politycznego 28.12.68r. i na sesji w dniu 29.12.68r. Komitet Polityczny uzgodnił w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty (NRD) w dniu 28.12.68r.

Przedstawiamy prośbę o skierowanie przez państwa w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty. Prosimy o skierowanie przez państwa w sprawie: Frau Adonisa, Karola Adonisa, KC KPG oraz wielu innych, którzy w wyniku walki w Peloponezie odniosli nieoptymalne rezultaty.

Międzynarodowy Komitet Wzajemny

- Propaganda -

Wiadome jest każdemu a tym bardziej emigrantom, że propaganda jest bardzo ważnym sąsiednictwem. Istniejąca praca Związku kontynuuje rozwijać w minionym okresie dużą działalność. Podana tabela obrazuje ilość wydawanych w trzech ostatnich latach:

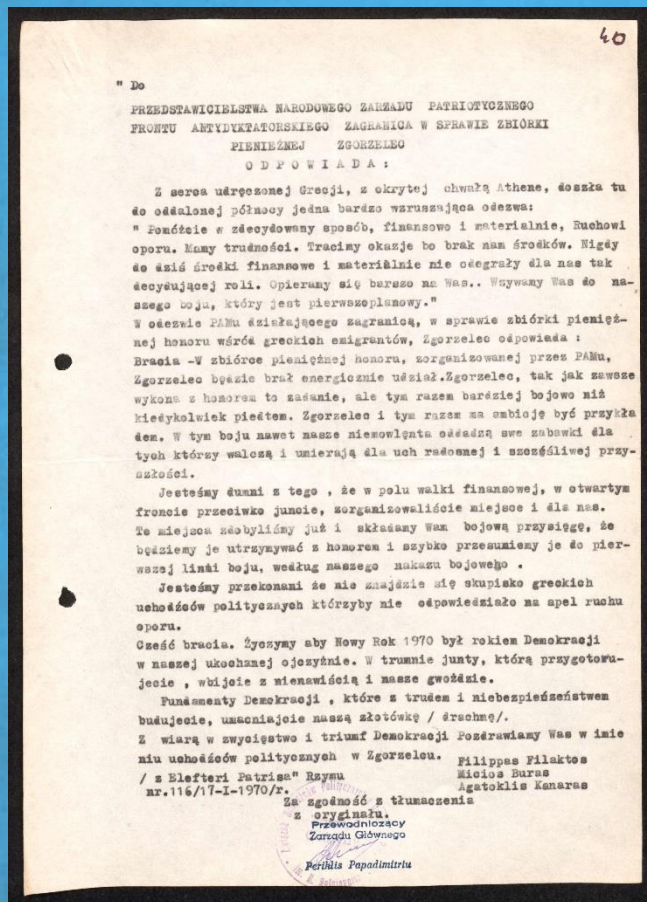
Gazeta Demokras	w roku 1966	-	190 egzemplarzy
" "	" 1967/68	-	196 "
" "	" 1968	-	196 "
Miesięcznik Neos Kosmos	" 1967	-	00 "
" "	" 1967/68	-	100 "
" "	" 1968	-	100 "

Gazeta i w tym w trzech egzemplarzach oraz 11 sztuk ARMS pobierają indywidualnie członkowie.

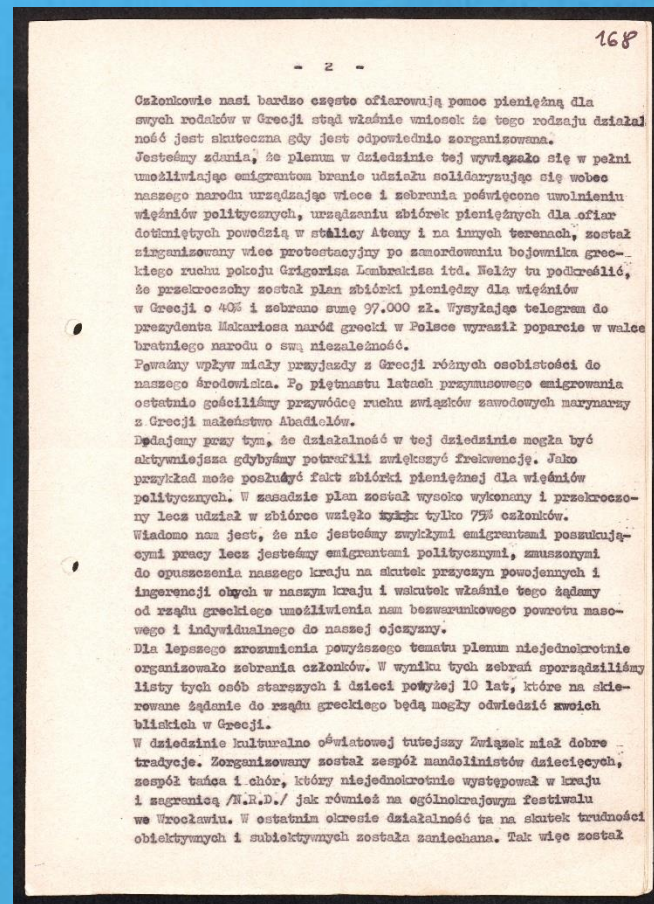
APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 170, Fragment Sprawozdania Zarządu Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. N. Belojanisa w Zgorzlecu za okres od 1961-1963

Pomimo długiej emigracji nie było takiego członka Związku, który przestałby interesować się na sytuacją polityczną w Grecji. Członkowie aktywnie brali udział w zbiórkach pieniężnych dla więźniów politycznych z Grecji (w 1963 roku zebrano 97.000zł). Przeprowadzone zostały także zbiórki pieniędzy dla ofiar dotkniętych powodzią w Atenach, walczącego narodu Wietnamu oraz dla ofiar trzęsienia ziemi w Jugosławii, na którą zebrano 24.000 zł. Emigranci brali udział w wiecach protestacyjnych np. po zamordowaniu bojownika greckiego ruchu pokoju Grigorisa Lambrakisa. Duży wpływ na podniesienie morali wśród uchodźców miały wizyty różnych osobistości np. Pana Abadiela - przewodniczącego ruchu związków zawodowych marynarzy z Grecji.

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 40

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 168, fragment Sprawozdania Zarządu Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. N. Belojanisa w Zgorzlecu za okres od 1961-1963 r.

KOMISJA DO SPRAW KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

Zadania komisji były ukierunkowane na umacnianiu rozwoju kultury i tradycji narodowych. Motywacją do działania było przeciwstawienie się prowadzonej przez rząd Karamanlisa oszczerczej kampanii jakoby greccy uchodźcy pożegnali się z grecką kulturą i groziło im wynarodowienie. Dzięki wsparciu władz Polski Ludowej były fundusze na organizację akademii z okazji wyzwolenia Grecji w 1821 roku spod jarzma niewoli tureckiej, rocznic śmierci Nikosa Belojannisa, obchodów święta Narodu Macedońskiego, czy akademii z okazji rocznic powstania w 23 II 1943 roku EPON (Zjednoczonej Panhelleńskiej Organizacji Młodzieży). Uchodźcy greccy tłumnie zbierali się imprezach plenerowych w okolicznych miejscowościach. Wspólnie pieczono na rożnach barany, śpiewano pieśni ludowe i tańczono narodowe tańce takie jak: sirtos, kalamatianos, tsamikos.

Piknik grecki. Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

Zgorzelecki chór pod kierownictwem Zengosa. Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

W 1954 roku zostały zakupione stroje ludowe greckie i macedońskie przez Spółdzielnię Inwalidów „Delta”. Rozpoczął się okres aktywnej działalności chóru. W 1955 roku chór wyjechał na Światowy Festiwal Młodzieży Demokratycznej w Warszawie, a w kolejnym roku zajęł pierwsze miejsce w eliminacjach zespołów artystycznych we Wrocławiu. Założycielem, a następnie dyrygentem chóru był Zengos Teodorom. Został on nagrodzony w 1961 roku na Wielkim Festiwalu Pieśni i Tańca w Warszawie, gdzie otrzymał dyplom od Ministerstwa Kultury i Sztuki.

Na festiwalu Krajowym we Wrocławiu w dniach 21-23 VI 1962 roku komisja przygotowała:

- a/ zespół chórалny 45 osobowy
- b/ zespół teatralny 35 "
- c/ zespół taneczny 14 "
- d/ mandolinata dziecięca 50 osobowa

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s.199, Dane z Podsumowania pracy Zarządu Miejskiego Zrzeszenia Uchodźców Politycznych z Grecji im. N. Bejonnaisa z Zgorzelcu w 1962 roku

Chór zajął na tym festiwalu I miejsce, a o pieśni napisanej specjalnie na tą okoliczność przez Pana Zengosa rozpisywano się szeroko na łamach czasopisma „Dimokratis”. Zespół chórалny dawał również występy w Niemieskiej Republice Demokratycznej i Czechosłowacji. Zespół teatralny (dramatyczny) przedstawiał różne greckie obyczaje np. weselne. Występy artystyczne miały służyć nie tylko greckiemu środowisku ale i zapoznaniu społeczeństwa polskiego z grecką kulturą narodową. W 1968 roku społeczeństwu polskiemu przedstawiono ciekawy program artystyczny związany z odczytem pt.: ”Udział Polaków w walce narodowo wyzwolenczej Grecji w 1821 roku”. Członkowie Związku brali aktywnie udział w świętach państwowych takich jak 9-go maja Dzień Zwycięstwa, rocznica Rewolucji Październikowej czy rocznica ogłoszenia Manifestu PKWN. Co roku Grecy brali udział w pochodzie pierwszomajowym oraz wystawiali program artystyczny.

Wystawiona sztuka grecka. Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

- 1/ Rocznicą powstania EPON /23.II.1943 r/ Gólnonarodowa Młodzieżowa Organizacja Grecji
- 2/ Dzień Kobiet - 8 marca
- 3/ Rocznicą wyzwolenia Grecji z pod jarzama tureckiego 25.III.1921
- 4/ Program artystyczny dla społeczeństwa polskiego związany z odczytem "Udział Polaków w walce narodowo wyzwolenczej Grecji 1821 r.
- 5/ Program artystyczny na dzień 1 Maja wspólnie z programem DK oraz jak największy udział naszych członków w pochodzie 1 majowym.
- 6/ Program artystyczny naszych zespołów przedstawiony w niektórych zakładach pracy a dochody przeznaczony na zbiorczą pieniężną. Komisja K.O. zbiera się na posiedzeniu raz co miesiąc na omowienie wykonania wytycznych zarządu i wykonanie postawionych zadań w planie zarządu. Raz co 3 miesiące Komisja słoży sprawozdanie w Zarządzie a co miesiąc w Prezydium.
7. Program artystyczny na dzień dziecka 1.VI.1968r.

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 107, Wykaz wydarzeń kulturalnych uwzględnionych w Programie działania Związku Uchodźców Politycznych w Grecji w Zgorzelcu w I półroczu 1968 roku

Pochód pierwszomajowym z udziałem greckich pracowników ze Spółdzielni Inwalidów DELTA w Zgorzelcu. Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

Organizowane przez Związek wycieczki cieszyły się ogromnym zainteresowaniem i sprzyjały umacnianiu więzi między członkami.

Fotografie ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

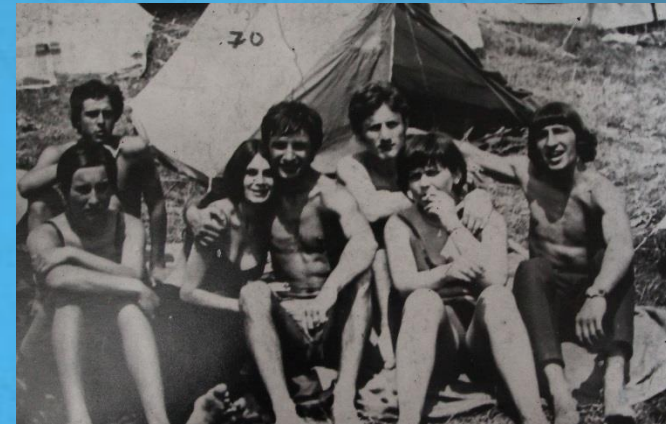
KOMISJA DO SPRAW MŁODZIEŻY

Głównymi zadaniami komisji była praca kulturano-oświatowa, mobilizacja młodzieży do udziału w drużynach sportowych i socjalistyczne wychowanie młodzieży. Na przestrzeni lat członkowie związku aktywnie brali udział w drużynie piłki nożnej, ręcznej, siatkówki i koszykówki. Młodzież brała udział w organizowanych przez Zarząd Główny seminariach, szkoleniach zawodowych, kursach dla nauczycieli języka greckiego i personelu ośrodków kolonijnych. Młodzież pomagała w dekorowaniu świetlicy na różne uroczystości oraz aktywnie uczestniczyła w czynach społecznych takich jak malowanie lub wymiana instalacji elektrycznej w świetlicy. Młodzież dość licznie spotkała się na organizowanych wieczorkach tanecznych.

Należy też podkreślić, że i w zbiórkach pieniędzy, które organizowano w naszym związku młodzież wzięła aktywny udział z dobrą frekwencją a ostatnim razem wykonała swój plan w 200 %.

APWrOB, UMwZ, sygn. 227, s. 34, fragment z Referatu sprawozdawczego Związku Miejskiego Związku Uch. Pol. Z Grecji w Polsce-Zgorzelec 1976,

Komisja postawiła sobie za zadanie kultywowanie wśród młodzieży kultury greckiej w narodowej formie. Ponieważ młodzieży nie wystarczały odczyty i prelekcje zorganizowano zespoły artystyczne. Z własnych środków zakupiono trzy gitary elektryczne. 10 I 1967 roku Związek zwrócił się z prośbą do PPRN w Zgorzelcu z prośbą o dotację w kwocie 26.000 zł na zakup wzmacniaczy do gitar i perkusji. Zespół muzyczny, składający się wyłącznie z młodzieży brał udział w festiwalu Amatorskich Zespołów Artystycznych w Świdnicy oraz w I Gwieździstym Zlocie Brygad Pracy Socjalistycznej zorganizowanym przez Okręgowy Związek Spółdzielni Inwalidów w miejscowości Strzegom. W kolejnych latach członkowie zespołów młodzieżowych odchodzili do różnych zespołów zawodowych np. „Prometheus”, „Apollon”, „Hellen”, „Kwiaty Akropolu”.

Młodzież grecka pod namiotami w Sopocie . Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

Zgorzelec dnia 10 stycznia 1967 r. 147

ZWIĄZEK UCHODŹCÓW POLITYCZNYCH
z GRECJI w POLSCE
im. N. BELLOJANISA
Komitet Miejski w Zgorzelcu

PREZYDIUM POWIATOWEJ
RADY NARODOWEJ
W ZGORZELCU

Związek Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. Belojanisa - Zarząd Miejski w Zgorzelcu prosi uprzejmie o przyznanie dotacji na rok 1967 w kwocie 26,000,- zł

Uzasadnienie: W Zgorzelcu zamieszkuje liczna społeczność narodowości greckiej, w tej liczbie dużą grupę młodzieży, która nie posiada odpowiedniego sprzętu do nauki i wykonywania sztuki. W związku z tym, w celu umożliwienia im nauki i wykonywania sztuki, Zarząd Miejski w Zgorzelcu prosi o przyznanie dotacji na zakup wzmacniaczy do gitar i perkusji.

Przed Związkiem naszym stoi zadanie kultywowania wśród tej młodzieży kultury greckiej w narodowej formie. Ponadto jedną z potrzeb jest dostarczenie im odpowiedniego sprzętu, w tym celu Zarząd Miejski w Zgorzelcu prosi o przyznanie dotacji na zakup wzmacniaczy do gitar i perkusji.

Z tych względów uprzejmie prosimy o pozytywne załatwienie naszego wniosku.

Zał. - preliminarz budżetowy.

ZWIĄZEK UCHODŹCÓW POLITYCZNYCH
z GRECJI w POLSCE
im. N. BELLOJANISA
Komitet Miejski w Zgorzelcu

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 147, Prośba o przyznanie dotacji na rok 1967 skierowana do PPRN w Zgorzelcu

KOMISJA DO SPRAW KOBIEC /LIGA KOBIEC/

Komisja gromadziła ręcznie robione prace oraz przedmioty sztuki ludowej, które wysyłano do Zarządu Głównego antydyktatorskich komisji działających za granicą. Jednym z przykładów solidarności kobiet ze Związku było wysyłanie do więźniów w Grecji kartek świątecznych. Co roku w dniu 8 marca w świetlicy odbywała się akademie z programem artystycznym oraz zabawa. Kobiety ze Związku aktywnie brały udział w przygotowaniu choinki noworocznej dla dzieci, loterii fantowej na zabawach tanecznych. Kobiety odwiedzały starców w Domu Opieki przynosząc im drobne prezenty i przedstawiając programy artystyczne. Co jakiś czas przyjeżdżał lekarz ginekolog z Wrocławia prowadząc dla kobiet prelekcje. Komisja organizowała również spotkania i odczyty na ważne tematy np. „Alkoholizm szkodliwy dla człowieka, rodziny oraz dla społeczeństwa”. Komisja kobiet wraz z organizacją Ligi Kobiet organizowały kurs kucharski i ciastkarski, w którym brały udział greckie emigrantki.

Od miesiąca lutego komisja kobiet wspólnie z Organizacją Ligi Kobiet naszego miasta zorganizuje kurs kucharski i ciastkarski na tym kursie będzie i 12 kobiet greckich /emigrantki/ W dniu 8 marca w świetlicy będzie zorganizowana przez komisje kobiet akademie z programem artystycznym oraz zabawa. Dochody z zabawy będą przeznaczone dla zbiórki pieniężnej dla więźniów politycznych w Grecji. Kobiety odwiedzą również dom starców, przydadzą im również meże prezenty /żywnościowe/ oraz przedstawią im krótki program artystyczny. Komisja zorganizuje również spotkanie ze starszami poza domem starców. W kwietniu zorganizuje się odczyt pt. "Alkoholizm szkodliwy dla człowieka, rodziny oraz dla społeczeństwa".

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 108, fragment Programu działania Związku Uchodźców Politycznych w Grecji w Zgorzelcu w I półroczu 1968 roku

KOMISJA DO SPRAW ZAPOMOGI

Komisja na zebraniach raz w miesiąc rozpatrywała wnioski o zapomogi i w miarę możliwości udzielała wparcia potrzebującym. Fundusze pochodziły z dobrowolnych składek członków Związku oraz z zysków pozyskanych w tym celu na zabawach. W grudniu 1963 roku udzielono zapomogi pieniężnej i żywnościowej 20 osobom. Członkowie komisji odwiedzili z darami chorych w szpitalach. Rozchód tych pieniędzy był odpowiednio rejestrowany, a pełna dokumentacja znajdowała się w Zarządzie.

Rozszerzenie działalności komisji zapomogowej podyktowane jest i tym, że w naszym Związku jest sporo ludzi w wieku podeszłym, inwalidów i chorych którzy potrzebują takiego rodzaju pomocy.- Naszym obowiązkiem jest zasilenie i zwiększenie funduszy tej kasy.-

W roku 1972	przychód funduszu kasy	wynosił 2.952 zł.
	rozchód	1.650 zł.
	Stan kasy	1.402 zł.

APWrOB, UMwZ, sygn. 1, s. 12, fragment Sprawozdanie Zarządu Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. N. Belojanisa w Zgorzelcu za okres od lutego 1972 do stycznia 1973 roku

KOMISJA DO SPRAW ZWIĄZANYCH Z NAUKĄ DZIECI

W związku ze wzrostem liczby dzieci Komisja zmagala się z różnymi problemami, jak np. umieszczenia wszystkich dzieci w szkole. Do 1962 roku dzieci uchodźców uczęszczały do Szkoły Podstawowej nr 3 i Tysiąclecia, a roku następnym na wniosek komisji Wydział Oświaty przydzielił dzieci do szkół na podstawie miejsca zamieszkania. Udało się również przeforsować u władz terenowych ponadprogramową naukę języka greckiego wśród uczniów klas od III do VI. W ramach nauki języka greckiego dzieci brały udział w konkursach gramatyki i poezji organizowanych przez Zarząd Główny. Innym z zadań Komisji było organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci w postaci koloni i obozów.

Dzieci greckie podczas koloni. Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

KOMISJA DO SPRAW RENT

Główne kierunki działania:

- a) zlikwidowanie istniejących różnic rent 300-400 zł,
- b) przyznanie renty starczej dla starszych uchodźców,
- c) przyznanie renty dla dzieci, których ojcowie zginęli podczas wojny domowej,
- d) rozpatrzenie spraw inwalidów, których niepełnosprawność przekraczała 44% i wdów, u których stan zdrowia uległ pogorszeniu (niezagojone rany, zapaleniem szpiku kostnego itp.)

ŚWIETLICA

Świetlica składa się z trzech pomieszczeń. Jedno przeznaczone było do odbywania zebrań i spotkań towarzyskich, w drugim pomieszczeniu odbywały się próby zespołów artystycznych, a najmniejsze służyło do narad Zarządu. Frekwencja w świetlicy w 1959 roku była 5-ciokrotnie wyższa niż w roku 1958 i stale rosła. Wpływ na to miało doposażenie w kolejnych latach w telewizję, pianino, adapter z płytami macedońskimi i greckimi, stół ping-ponogowy, zakup nowych gier i książek wzbogacających księgozbiór biblioteki. Wśród gier świetlicowych największym powodzeniem cieszyło się domino, warcaby i szachy. W pomieszczeniach świetlicy wisiały barwne gazetki ściennie ze zdjęciami zespołów artystycznych. W świetlicy zatrudniony był na ½ etatu z wynagrodzeniem miesięcznym 850 zł Georodymos Apost oraz jako żona jako sprzątaczką również na ½ etatu z wynagrodzeniem miesięcznym 750 zł. Świetlicowcy nie miał przygotowania do prowadzenia pracy świetlicowej, jego praca polegała głównie na wydawaniu gier. Obie osoby były opłacane ryczałtowo przez Zarząd Główny. Dane dotyczące zarobków zaczerpnięto ze Sprawozdania Związku za rok 1976. (APWrOB, UMwZ, sygn. 227, s. 25)

Dzieci grecki podczas święta narodowego w świetlicy. Fotografia ze zbiorów prywatnych Nikosa Rusketosa.

W dniu 6 III 1962 roku świetlica uległa zniszczeniu wskutek pożaru. Poniżej zaprezentowano protokół dotyczący zniszczeń oraz podanie adresowane do PMRN w Zgorzelcu o dokonanie remontu świetlicy. Pomieszczenia w większości zostały wyremontowane przez Greków w czynnie społecznym. PMRN w Zgorzelcu przyszło z pomocą udzielając 50% zniżki w opłatach czynszowych za zajmowany na świetlicę lokal. Duże wsparcie finansowe świetlica otrzymywała również od Spółdzielni Inwalidów „Delta”.

203

Zgorzelec, dnia 13.III. 62 r.

Protokół Komisji Rewizyjnej Rady Narodowej w Zgorzelcu

Podanie 2861

Wobec Zarządu Związku Uchodźców Politycznych z Grecji w Zgorzelcu sprzecza się do Was z prośbą o dokonanie remontu w naszej świetlicy, która uległa zniszczeniu wskutek pożaru w nocy z dnia 5/6 III, który miał miejsce w dniu 6.III. 62 r. Jedynym najbarziej uszkodzonym jest sufit, proszę o wada przedstawić się do wnętrza świetlicy, proszę o możliwie szybkie dokonanie naprawy.

Koniecznym było by przywrócić na miejsce Waszego przedstawiciela, osiem dot. oglądania i ustalenia terminu wykonania wykonania naprawy.

do wiadomości

Przew. Zar. Wład. Włoszyński w Zgorzelcu.

Prze pow. Rady Narodowej w Zgorzelcu

Wład. Włoszyński

zwrotki uwagi

Zwrócić uwagę na to, że opłaty jako nadal umiarkowane, nieopłacone, oraz zadaniem, jako zad. do wykonania, w celu jak najszybszego wykonania prac związanych z remontem świetlicy, do odb. p. i Akces

dnia 13.III.1962r.
Włoszyński

204

Zgorzelec, dnia 9.III. 62 r.

Protokół

Komisja przebrała przez Zarząd Związku Uchodźców Politycznych z Grecji in. "P. Bolesławina" w Zgorzelcu w składzie:

Kłosa Georgios
Kucmasz Nikołaos
Dewelompa Antonis
Kucmasz Nikołaos

zwiedzając, że na skutek pożaru powstałego w świetlicy z dnia 5/6 III, w Zgorzelcu w dniu 6.III. 1962 r. zniszczone są:

1. Dach - prawie cały
2. Sufit - w dwóch połach ściana
3. Żwir - ust. 4 /ostaty/
4. Ścianki - przy następnych drzwiach.

Podano dach świetlicy został zniszczony osiód sufitu oraz ściany, że wszystkie prace nieobopłacone, proszę malinie wada.

Podpis Komisji

1. *Georgios Kłosa*
2. *Nikołaos Kucmasz*
3. *Antonis Dewelompa*
4. *Nikołaos Kucmasz*

Na Krajowym Zjeździe Delegatów 8 grudnia 1984 roku Związek Uchodźców Politycznych z Grecji został przekształcony w **Towarzystwo Greków w Polsce**. Poniżej zaprezentowano pismo skierowane do Urzędu Miejskiego w Zgorzelcu z dnia 18 I 1985 r. w sprawie ostatniego walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego Związku, z adnotacją o zmianie nazwy Związku.

Zgorzelec 18. I. 1985 r.

116

Urząd Miejski
w Zgorzelcu

Wykł. Spr. z Adm. i Stat.

W odpowiedzi na łaskawe pismo Zarząd Miejski Towarzystwa Greków w Polsce w Zgorzelcu uprzejmie informujemy co następuje:

1. W dniu 10 XI 84 odbyło się ostatnie walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze na którym został wybrany Zarząd i Komisja Rewizyjna.

Imię i nazwisko	funkcja	data wybr.	adres zamieszkania	uwagi	Przyn. do part.	
1. Stefanowski Stanisław	Prez.	10 XI 84	Warszawa 47/8	Emeryt PZPR		
2. Stępnowski Marek	sek.	-	Końskie 43/3	-	PZPR	
3. Szalas Kostas	SKK	-	-	10/7	-	b.p.

Komisja Rewizyjna					
1. Szalas Dimitrios	Prez.	10 XI 84	Warszawa 5/3	Emeryt PZPR	
2. Metewichis Stias	z. ca.	-	Sienki 2/1	-	PZPR
3. Szalas Nikos	czł.	-	Żemijński 14. 58/6	-	PZPR

-2-

117

2. Aktualna nazwa i siedziba: Towarzystwo Greków w Polsce Zarząd Miejski w Zgorzelcu ul. Warszawska 1 Nr telefoniczny 26-14
3. Towarzystwo zatrudnia na 1/2 etatu świetlicowego z wynag. 3.550-25. miesięcznie. Płaci Zarząd Główny Towarzystwa który wydaje się w drodze. Świetlicowy który jest zatrudniony na 1/2 etata jest emerytem.
4. Aktualna liczba członków jest 45 prawie wszyscy członkowie opłacają regularnie składki na wystąpienie przez siebie przed sądem w Grecji na pobyt czasowy.
5. Zadaniem władz jest finansowanie Towarzystwa nie prowadzi za wystąpieniem składki członków który w drodze przekazuje się Zarządowi Głównemu Towarzystwa.
6. Wynagrodzenie otrzymuje świetlicowy ob. Szalas Kostas w wysokości 3.550-25.

(wzrost)

-3-

118

W celu bliźszym przeprowadzono tylko raz kontrolę przez Wydział Sprawy i Administracji Urzędu Miasta w Zgorzelcu.

Za Zarząd
TOWARZYSTWO GREKÓW
w Polsce
ZARZĄD MIEJSKI
Urząd Miejski
Zgorzelec

BIBLIOGRAFIA

MATERIAŁY ARCHIWALNE:

Archiwum Państwowe we Wrocławiu Oddział w Bolesławcu, Urząd Miasta w Zgorzelcu:

Związek uchodźców politycznych z Grecji w Polsce im. N. Belojannisa oddział w Zgorzelcu, 1959 – 1974, sygn. 1:

- Sprawozdanie Związku Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. N. Belojannisa w Zgorzelcu za okres od lutego 1972 do stycznia 1973 roku, [s. 7-14.](#)
- List do Przedstawicielstwa Narodu Zarządu Patriotycznego Frontu Antydyktatorskiego Zagranicą w sprawie zbiórki pieniężnej w Zgorzelcu, [s. 40.](#)
- Rezolucja w sprawie uwięzienia m. in. Grigorisa Frakosa, [s. 82.](#)
- List z dnia 10.10.1968 roku do Dowództwa Oddziałów Wojsk Polskich czasowo stacjonujących w Czechosłowacji, [s. 97-98.](#)
- Protokół z plenarnego posiedzenia Zarządu Związku Uchodźców Politycznych w Zgorzelcu odbytego w dniu 31.01.1968 roku, [s. 101-102.](#)
- Program działania Związku Uchodźców Politycznych w Grecji w Zgorzelcu w I półroczu 1968 roku. s. [103-111.](#)
- Prośba o przyznanie dotacji na rok 1967 skierowana do PPRN w Zgorzelcu, [s. 147.](#)
- Sprawozdanie Zarządu Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. N. Belojannisa w Zgorzelcu za okres od 1961-1963 r. [s. 167-171.](#)
- Protokół z przeprowadzonej kontroli stowarzyszenia pod nazwą ZUP z Grecji w Polsce w dniu 23.06.1964r. przez prac. Wydziału Spraw Wewnętrznych z Zgorzelcu, [s. 174 -177.](#)
- Podsumowanie pracy Zarządu Miejskiego Zrzeszenia Uchodźców Politycznych z Grecji im. N. Belojannisa w Zgorzelcu w 1962 roku, [s. 197-202.](#)
- Protokół z dnia 09.03.1962r. dotyczący zniszczeń świetlicy powstałych w skutek pożaru, [s. 203.](#)
- Podanie z dnia 13.03.1962 roku skierowanie do PMRN w Zgorzelcu o dokonanie remontu świetlicy, [s. 204.](#)
- Program działalności Zrzeszenia Uchodźców Politycznych z Grecji w Zgorzelcu z roku 1959, s. [236-237.](#)
- Decyzja PPRN w Zgorzelcu WSW o wpisaniu do ewidencji stowarzyszeń Związku Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce z siedzibą w Zgorzelcu. s. [239.](#)
- Statut Związku Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. Nikosa Belojannisa, [s. 244-251.](#)

Nadzór nad Stowarzyszeniami (Związek Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. N. Belojannisa), 1975 – 1989, sygn. 227:

- Decyzja Naczelnika Urzędu Miasta Zgorzelec o wpisane do ewidencji „Związku Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce imienia Nikosa Belojannisa – Zarząd Miejski w Zgorzelcu”, [s. 2.](#)
- Referat sprawozdawczy Związku Miejskiego Związku Uch. Pol. Z Grecji w Polsce-Zgorzelec. 1976 rok. [s. 34-37.](#)
- Pismo skierowane do UM w Zgorzelcu z dnia 18.01.1985r. w sprawie walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego. [s. 116-118.](#)

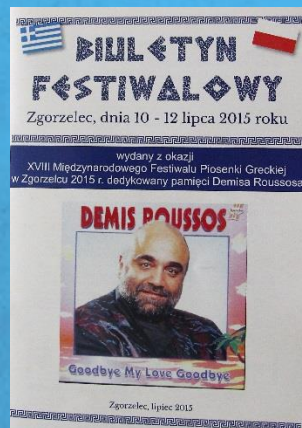
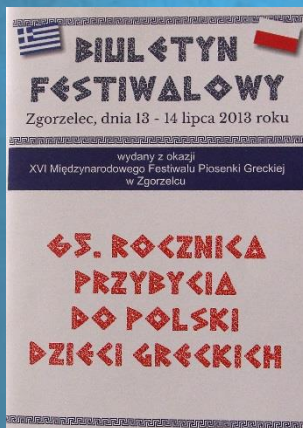
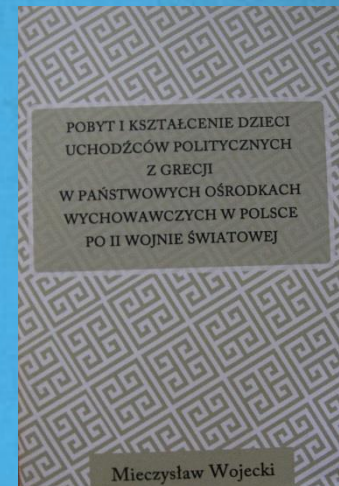
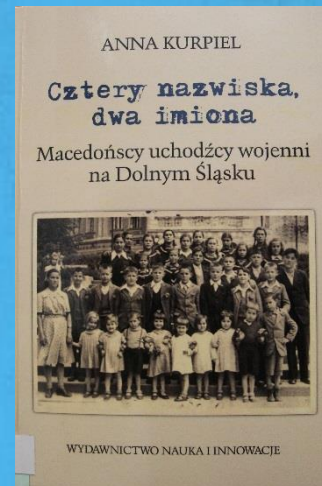
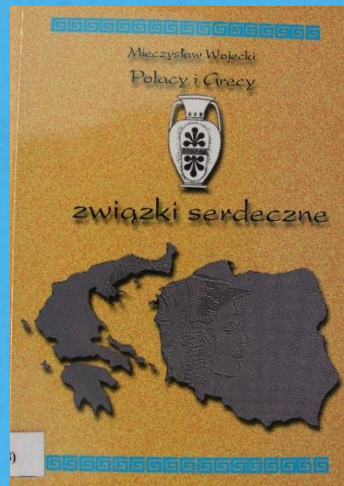
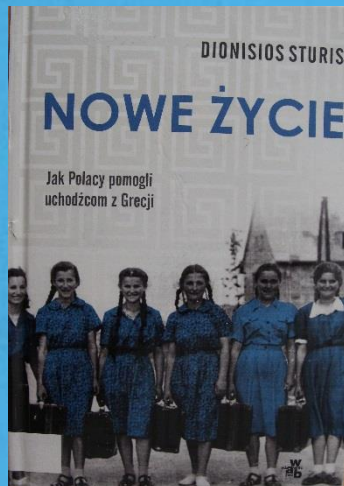
OPRACOWANIA:

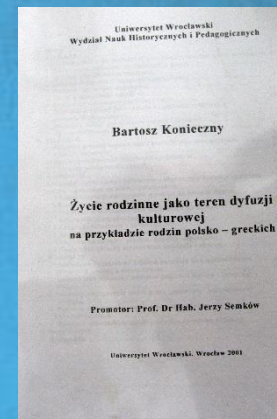
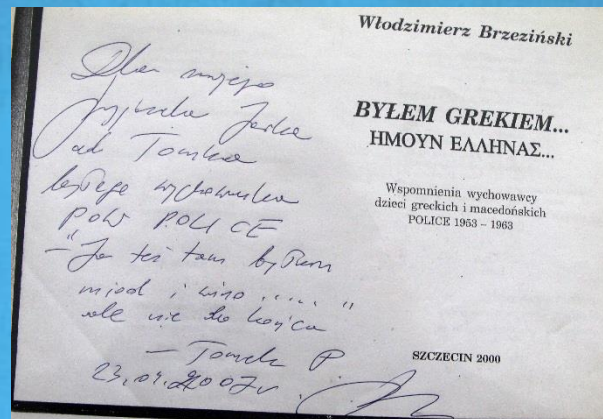
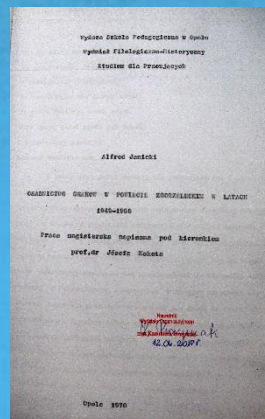
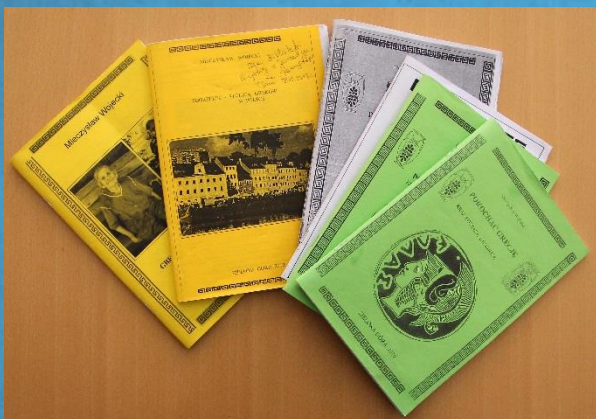
- Janicki A., Osadnictwo Greków w powiecie zgorzeleckim w latach 1949-1969, Opole 1970.
- Kubasiewicz I., Emigranci z Grecji w Polsce Ludowej. Wybrane aspekty z życia mniejszości [w:] Letnia Szkoła Historii Najnowszej 2012. Referaty, pod redakcją Kamila Dworaczka i Łukasza Kamińskiego, Warszawa 2013, s. 113-123.
- Kurpiel A., Cztery nazwiska dwa imiona. Macedońscy uchodźcy wojenni na Dolnym Śląsku, Poznań 2015.
- Kurpiel A., Uchodźcy z greckiej wojny domowej na Dolnym Śląsku – zarys problematyki [w:] Ziemie Zachodnie – historia i perspektywy, Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”, red. W. Kucharski, G. Strauchold, Wrocław 2012, s. 157 – 169.
- PRL a wojna domowa w Grecji, red. Magdalena Semczyszyn, tłumaczenie na język angielski Joanna Gołąb, Wydawnictwo IPN, Szczecin 2016, 272
- Prosyński K., Czarnecki R., O Grecji i Grekach w Zgorzelcu., Zgorzelec 2007.
- Sturis D., Nowe życie: jak Polacy pomogli uchodźcom z Grecji, Warszawa 2017.
- Wojecki M., Polacy i Grecy, związki serdeczne, Wolsztyn 1999.
- Wojecki M., Uchodźcy polityczni z Grecji w Polsce 1948-1975, Jelenia Góra 1989.
- Wojecki M., Zgorzelec - stolicą Greków w Polsce, Zielona Góra 2012.

Miejska Biblioteka Publiczna w Zgorzelcu skarbnicą wiedzy o Grekach

Wśród przechowywanych w bibliotece materiałów są publikacje, skrupulatnie gromadzone wycinki prasowe, broszury oraz plakaty z prelekcji i spotkań autorskich.

XX MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL PIOSENKI GRECKIEJ

w programie: prelekcja

DR MIECZYŚLAW WOJECKI

"Polska - Grecja, serdeczne związki. Uchodźcy greccy w Polsce i w Zgorzelcu"

7.07.2017r. GODZ. 17.00

Miejski Dom Kultury, Zgorzelec ul. Parkowa 1

organizator spotkania: Miejska Biblioteka Publiczna w Zgorzelcu

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ZGORZELCU

zaprasza na wykład Profesora Uniwersytetu Wrocławskiego

ILIASA WRAZISA

"Udawanie Greka, albo jak mają się nowi Grecy do Greków starożytnych"

- mini recital ballad, pieśni i piosenek greckich

6.07.2018r. godz. 17.00

Miejski Dom Kultury, Zgorzelec ul. Parkowa 1

XIX MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL PIOSENKI GRECKIEJ

w programie: prelekcja

Adama Tuszyńskiego

"Grecy w Görlitz 1916 - 1919"

8.07.2016. godz. 16.00

Miejski Dom Kultury, Zgorzelec Parkowa 1

organizator spotkania: Miejska Biblioteka Publiczna w Zgorzelcu

XXII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL PIOSENKI GRECKIEJ

spotkanie

z DIONISIOSEM STURISEM

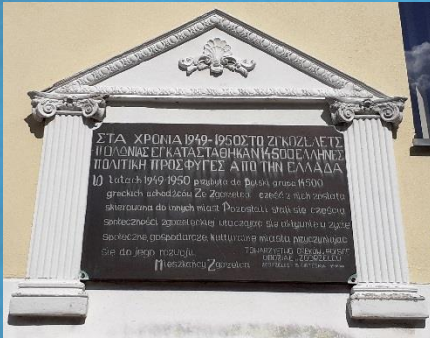
12.07.2019 GODZ. 17.00

Miejski Dom Kultury, Zgorzelec ul. Parkowa 1

organizator spotkania: Miejska Biblioteka Publiczna w Zgorzelcu

GRECKIE ŚLADY W ZGORZELCU

Tablica pamiątkowa wmurowana w fasadę Urzędu Miasta w Zgorzelcu.

Bulwar Grecki na skwerze nad Nysą oraz obelisk upamiętniający emigrantów greckich z 1949 roku

Obelisk upamiętniający śmierć 600 Greków pochowanych na Cmentarzu Komunalnym.

Obelisk poświęcony oficerom i żołnierzom IV Korpusu Armii Greckiej internowanym w Görlitz w latach 1916-1919.

Cerkiew Świętych Konstantyna i Heleny w Zgorzelcu

Tablica pamiątkowa zamieszona na budynku Dom Pomocy Społecznej „Jutrzenka” w Zgorzelcu – dawny Dom Opieki dla Greków.

Ulica polsko-greckiego bohatera z czasów II wojny światowej Jerzego Iwanowa-Szajnowicza

Fotografie O.Hałat

